

УДК 005.334:330.131.7(477)

Крамаренко К.М.¹

¹ доц. Національної академії Національної гвардії України

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Повномасштабне вторгнення російської федерації спровокувало появу реальних ризиків і загроз у веденні підприємницької діяльності, а також актуалізувало наукову проблематику управління фінансово-економічною безпекою всіх суб'єктів господарської діяльності.

Під фінансово-економічною безпекою підприємства слід розуміти такий фінансово-економічний стан підприємства, який забезпечує захищеність його фінансово-економічних інтересів від внутрішніх і зовнішніх загроз, та створює необхідні фінансово-економічні передумови для стійкого розвитку в поточному та довгостроковому періодах. Механізм управління фінансово-економічною безпекою формується шляхом поєднання функцій, інструментів, методів, а також організаційного, нормативно-правового і інформаційно-аналітичного забезпечення, що ґрунтуються на сукупності принципів забезпечення фінансово-економічної безпеки [1].

Процес управління фінансовою безпекою підприємства включає такі етапи: 1) формування системи інтересів підприємства, які потребують захисту; 2) ідентифікація, аналіз та прогнозування внутрішніх і зовнішніх загроз фінансово-економічній безпеці та реалізації інтересів; 3) оцінювання рівня фінансово-економічної безпеки; 4) забезпечення ефективної нейтралізації загроз; 5) бюджетне планування реалізації розробленого комплексу заходів; 6) реалізація запланованих заходів у процесі господарської діяльності підприємства; 7) контроль за реалізацією запланованих заходів; 8) оперативне управління за допомогою механізму зворотного зв'язку, яке проявляється у коригуванні наявної або розробці нової системи заходів із забезпечення достатнього рівня фінансово-економічної безпеки [2].

В умовах воєнного стану забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства визначається такими особливостями [3]: стратегія безпеки формується з урахуванням не тільки внутрішніх, а й зовнішніх складових управління державою; наявність ризиків фізичної ліквідації суб'єкта господарювання; нестабільність курсу валют; складність експорту та імпорту товарів.

Функціональна структура механізму управління фінансово-економічною безпекою включає такі основні функції управління, як планування (включаючи програмування і прогнозування), організацію і регулювання, стимулювання, контроль. Суб'єкти управління впливають на

об'єкти управлінського впливу за допомогою інституційно-правових, адміністративних (організаційно-розпорядчих), економічних, організаційно-технологічних, інформаційних, соціально-психологічних методів. Механізм управління фінансово-економічною безпекою підприємства в умовах воєнного стану має відповідати традиційним принципам (комплексності, своєчасності, безперервності, активності, законності, економічної доцільності, спеціалізації, взаємодії та координації, вдосконалення та децентралізації управління).

Загрози воєнного стану частково піддаються прогнозуванню, а тому реакції ризик-менеджменту мають бути швидкими і не потребувати довгої попередньої підготовки. Відтак управління фінансово-економічною безпекою в умовах воєнного стану повинно бути адаптивним. Також актуальним в умовах воєнного стану науковці визначають холістичне управління, під яким розуміють діяльність, спрямовану на створення оптимальних умов функціонування та розвитку підприємства шляхом прийняття та реалізації управлінських рішень виходячи із цілісності сприйняття та прогнозування динаміки внутрішньогосподарських процесів, змін у зовнішньому середовищі функціонування, впливу викликів, ризиків та загроз, наявності ресурсного й організаційного забезпечення та взаємодії із зовнішніми суб'єктами безпеки [4].

Таким чином, механізм управління фінансово-економічною безпекою підприємств в умовах воєнного стану ґрунтується на класичних функціях, принципах, методах та інструментах управління зі зміщенням акценту на концепції адаптивного та холістичного управління. В усіх традиційних процесах, пов'язаних з управлінням фінансово-економічною безпекою, мають враховуватися завдання, які спрямовані на нейтралізацію загроз воєнного стану та на убезпечення діяльності підприємства від ризиків і наслідків війни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Крамаренко К.М., Вінниченко О.В. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління фінансово-економічною безпекою суб'єктів господарювання. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 3 (50). С. 344 - 349. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-50-51>
2. Орлик О.В. Механізм управління фінансово-економічною безпекою підприємства та його основні складові. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2015. Вип. 2. С. 222 – 232.
3. Коваль Н.І., Корніюк К.В. Забезпечення фінансової безпеки підприємства в умовах війни: проблеми та особливості. *Агросвіт*. 2024. № 8. С. 152 – 158.
4. Зачосова Н.В., Ковальова О.Д. Особливості управління економічною безпекою суб'єкта господарювання з урахуванням загроз воєнного часу. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2023. № 3 (83). С. 80 – 85. DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-666X/2023-83-11>